CEZAR

IVĂNESCU

„Rod"

Aş spune că acest debut depăşeşte cu mult obişnuitul, de n-aş şti cît de relative sînt cuvintele! Iată, în orice caz, după ***Cîmpia eternă,*** după ***Măştile somnului,*** după ***Versurile*** lui Virgil Mazilescu, după ***Poziţia aştrilor*** a lui Dan Laurenţiu, o nouă carte de început care îndreptăţeşte infinite nădejdi.

Cine este Cezar Ivănescu? A publicat, prin reviste, prea puţin: să fi fost din modestie sau să fi ştiut poetul că valoarea poeziei lui pierde prin risipire? ***Rod*** nu e o simplă culegere, e un poem din care se poate cita totul sau nimic.

Cezar Ivănescu este, între poeţii de azi, singurul veritabil bacovian. Şi nu prin mimetism, ci prin structură profundă acelaşi lirism monocord, obsesiv. Nici unul, nici altul nu sînt poeţi în sensul (exterior) că scriu poezie: cuvintele lor au o rădăcină tulbure în intimitatea fiinţei.

Poetul are sentimentul că nu se exprimă pe sine şi, în general, că nu exprimă. *„... Acest cîntec nu e altceva decît / O întrunire de voci care mă apasă",* mărturiseşte el.

Tema acestei poezii monocorde este „rodul". Rodul are înţeles de lume creată, care s-a născut şi va muri: este lumea făpturilor de care Blaga se refugia în somnul nenaşterii, iar Barbu în puritatea increatului. Cezar Ivănescu nu mai caută, el, nici un refugiu: priveşte în faţă rodul şi citeşte în misterioasa lui alcătuire semnele vieţii şi ale morţii: *„Suferinţele mari se făcură, / De cum am ieşit din tine, ca un ochi din orbită. / Toată căldura soarelui /Menită fu să mă usuce... ".*

Bacovian este, în sfirşit, acest sentiment de confuzie între viaţă şi moarte, acest amestec inextricabil al putreziciunii, al descompunerii în fiinţa vieţii. Ochiul poetului citeşte pe chipul făpturilor moartea. El nu se mai îngrozeşte de ea, cîntînd acest straniu elogiu rodului pieritor: *„ Fă-l, Doamne, să crească şi va iubi. / Fă-l, Doamne, să cînte şi va muri. / Dă-i, Doamne, fete şi le va iubi. / Dă-i, Doamne, viermi şi la fel va iubi. / Căci am stat pentru el de-astă-noapte / Cu picioarele, ca vămile cerului, despicate. / Fă-l, Doamne, să crească şi va muri. / Trimite-l cu viermii şi va veni. / Numai pîntecul meu are dreptul: şi-l va primi!"*

Moartea, infiltrată în lucruri, e nu o dată carnală, violentă, ca o floare de apă. E o *„femeie roşie"* ca eminesciana *„cu părul blond şi des",* nu o himeră, nu o imagine a spaimei, ci o prezenţă reală, teribilă

şi totodată familiară. Ea nu inspiră teroare: poetul îi înalţă adevărate imnuri. Viaţa văzută sub acest aspect încetează să mai îngrozească: viermii pămîntului sînt tot aşa de inocenţi în poezia lui Cezar Ivănescu, precum îngerii lui V. Voiculescu. Dincolo de obsesiile lui crunte, poetul va redescoperi dezlegat de frică viaţa şi dragostea, tandreţea, blîndeţea.

(Contemporanul, nr. 38, 1968)

„Muzeon"

După poezia orgiasticei senzualităţii (ce părea a fi, uneori, versificare nudă a unui jurnal intim) din ***La Baaad,*** Cezar Ivănescu revine în ***Muezon*** la lirica trubadurescă şi baladescă din volumele care I-au consacrat. Cu unele deosebiri, totuşi, ce nu ţin numai de caracterul eteroclit al culegerii de faţă, deschisă de două poeme[1] ocazionale închinatre Nadiei Comăneci şi Teodorei Ungureanu, şi încheiată de traducerea ***Ismenei*** lui Yannis Ritsos. Originalitatea poetului nu e contrariată de alunecarea în temele şi mijloacele unei poezii „populare", menită a prelucra un material divers şi destinată cuceririi unui public cu gusturi foarte amestecate. Ca şi ***Baladele lui Kitinam,*** o parte din aceste poezii sînt un fel de texte pentru muzică folk, puţind fi rostite cu acompaniament de chitară, pe scenă, în faţa ascultătorilor. Săli pline ar putea face de exemplu recitarea poeziei închinată Teodorei Ungureanu (superioară celeilalte), într-un stil folcloric şi cu stîngăcii pline de farmecul naivităţii: *,,Dommil-Tatăl, Mumă-ta, - / nume de împărătească, / ţi-au împletit cununa, - | nume de împărătească, / ţi-ai strîns păru într-un coc, / da-ţi tot cade o şuviţă / de deochi ori nenoroc, - / nume de împărătiţă! || hai, la Zîna Dochia, •/ hai, la Zîna Dochiană, | să-ţi descînte şuviţa, / numai ea e cu prihană, / că nu stă sub comanac, | că tot iese şi se vede, / nu li-i părul tău pe plac / nici iarba pe cîmpul verde! || '.Doamne-doamne, măr rotat, - / nume de împărătească, / trupu-i fraged, harismat / cu ochi vii de idoliţă, | | l-am strîns în in curat, /nume de împărătiţă!".* Repetiţiile, refrenurile joacă un rol incantatoriu. Poetul „creează" cuvinte (idoliţă, inimar, mereul, tîmplărească, şesime, cerime, hrănace, pomniţă), caută rime sau asonante rare *(ca o | Iseult,/ gol / Meule, deasupra / cupă, frati-tu / acu / întunericul),* în care formei literare îi este preferată aceea orală, sau retează, din raţiuni de pură eufonie, finalul unor versuri, schimbînd adesea accentul firesc: *„ leu ce apă ne-am spăla / sufletul şi faţa | tu muntăriţă bălă - | hrana şi povaţa / cum hrăneşti copilele / (carne hitioană) /preahănace zilele / ne-ar fi numai hrană / unde-i apa viilor?*

/ o ştiu cerbi-ngoană? /şi ochii copiilor /deschişi ca o rană? /trupul nostru ca Lumea / şi-ar afla mereul, / unde-i apa ce ne spa- f spală-n noi tot greul?".

Dincolo de astfel de procedee, regăsim în *Muieon* preocuparea din totdeauna a lui Cezar Ivănescu pentru Eros şi Thanatos, care străbate de la un capăt la altul lirismul lui de senzualităţi spiritualizate, cu o notă constantă de „morbideza". Limba înfrăgezeşte totul, amestec de expresii culte, cărurăreşti sau populare, de un farmec inimitabil: *„!pe calea Bîrgaielor / ceruri şi cerime, / soră a îngerilor, / miroseau ca tine, f din albeaţa trupului / şi din feciorime, / îndumnezeitului / doar ce ne-amintim e: ⁄ al sfinţelii cuvios / miros ne mai vine, / carnea noastră cu prinos | de lumină-n sine — / acelaşi miros de brad / vecinie îţi rămîie / amnios de in curat / de mosc şi tămîie! / sfint odor dl femina | ambră preavară, / cred azi că miroasă-aşa / sufletul Fecioară! /sufletul ce se-nvoi / singur să pogoară /sufletul ce-i nevoi f voitor să moară! / carnea ta ca Soarele / trup far' de păcate / ca perla din ranele-i | în lumie scoate / suflet cu miroasele / de eternitate, / ca in Tronuri, sfintele / de trup dezbrăcate".* Aceleaşi aubades, jeux d'amour şi alte specii medievale sînt acum integrate în poeme ample, cu neascunsâ pretenţie metafizică, în felul „cvartetului" intitulat (pe o sugestie din Francescp d'Assisi) *Fratele Nostru Soarele* şi subintitulat o dată *Procesiunea Rodului* şi a doua oară *Dramă Simbolică,* însă adevăratul conţinut e de natură invocatoare, nerezumabil în fond, bazat pe ceremonia formulelor: *„ | cel care îşi aşteaptă Moartea / nu mi-i deloc asemenea, | cel care îşi aşteaptă Moartea / cel care-şi aşteaptă Moartea-şi / aşteaptă numai Moartea Sa, // ! preafericit cel care-aşteaptă / atît cit poate aştepta, | cel care îşi aşteaptă Moartea / cel care-şi aşteaptă Moartea/nu mi-i deloc asemenea!".* Petrarchismul în versiunea autohtonizată de Conachi -reapare şi el în *Ochilor,- multă prihană: „ /ochi/or, multă prihană / ochilor, multă prihană, / frumuseţea ei vi-i rană, | frumuseţea ei vi-i rană, / ochilor, multă prihană! l! că de cînd o aţi văzut-o, /că de cîndo aţi văzut-o /pleoapa n-aţi mai coborît-o, | pleoapa n-aţi mai coborît-o, | ochilor, multă prihană".* Cea care prihăneşte ochii este Femeia sau Lumea, simboluri ale vieţii care ucide puritatea ca şi moartea, în tradiţie trubadurească mai directă, e cîntată Măria, „princesse lointaine", fecioară, sfintă şi inaccesibilă, dar şi o Augustă Doamnă Albă care simbolizează carnea şi crosul elementar. Invocaţiile lui Cezar Ivănescu au un aer foarte lumesc, sfinţenia *(„! tu pentru mine sfîntă eşti / tu sfintă eşti doar pentru mine"),* fiind un atribut ambiguu pentru o fiinţă care e urmată (ca în *Mireasa* lui Arghezi) în cîmpul de romantică şi invitată la jocul

cel mai păgîn: „ / *dacă te-aş urma, Domniţă, / într-un cîmp de românită, / deschizîndu-ţi lin centura / de lumina şi căldura... / dacă te-aş urma, Domniţă!".* Fata moartă e plînsă, într-un ***Jeu d'Amour*** care şi-a ales ca motto un vers dintr-un cîntec francez medieval *(„ Que Dieus reda de terra als sicus fizels amans"),* ca o amantă pierdută: „ / *unde zaci acum moartă l soră a suspinelor / unde zaci acuma moartă l soră a suspinelor l unde zaci acuma moartă / soră o suspinelor / în acel pămînt m-aş duce l să-ţi văd trupul mai uşor!".* Acesta nu e motivul romantic de la Chenier sau Bolintineanu, ci motivul medieval al risipirii materiei în pulberea din care s-a ivit: *„trup de miere şi de smirnă / de tămîie şi de mosc /parfumat de castitatea / celor care nu cunosc / nici păcatul nici durerea / nici nu se mai nasc nici mor, / soră-n sîngiurilor mele /soră a suspinelor... ".*

Toate poeziile din ***Muzeon*** reprezintă astfel de variaţiuni pe tema iubirii şi morţii. De la un punct înainte, ele sînt lipsite de surprize, căzînd în monotonie. Cînd vrea să se schimbe cu adevărat şi recurge la versul liber, Cezar Ivănescu îşi pierde farmecul ingenuu (o ingenuitate, desigur „făcută", savantă, adesea livrescă) şi poezia se îneacă în proză. De exemplu, în ambiţiosul poem *Or(Oreste): ,,! şi morţi dacă veţi trece / prin Baaad, muţenia absolută / a turnurilor punînd mai mult / în evidenţă zgomotul fiinţelor /fragil, vă va atrage pe rind/şi-ntr-unul din el îl veţi auzi / pe Or cum plînge...* ". Monotonia şi lungimea, adeseori excesivă, care duce la un curat delir verbal, sînt riscurile majore ale acestei lirici neîndoielnic originale.

(România literară, nr. 16, 1980)

„Doina"

Poeziile din ***Doina*** sînt din cel mai „pur" Cezar Ivănescu. Temele dintotdeauna ale poetului (dragostea, moartea) s-au distilat pînă la a nu rămîne decît o licoare vrăjită, în care au fiert toate sucurile limbii. Bacovianismul original a devenit cîntec propriu, intens şi tînguitor, ca o recădere în copilărie a unui suflet tragic:,, *Imerg şi scriu - şi scriu! - / şi să te caut nu-ţi promit, / iar compun mintal / de cînd hîrtia s-a scumpit, /scriu pe creier / cu negreala de pe suflet / negru negru negru negru - / ş i negreala asta negreşit / apele-or s-o spele - / cînd îmi va ploua direct pe creier - / asta după ce-mi voi fi vîndut calota / fiindcă osu-i bun pentru hîrtie — / asta după ce mă vor fi otrăvit: / zilnic iau şi beau otravă, /zilnic beau otrava lor, / mă omoară ştiu, dar cu zăbavă, l doamnelor şi domnilor!"* Doinele sînt un fel de elegii, făcute parcă spre a fi cîntate, bogate în repetiţii şi refrene muzicale, „romances sans

paroles" ale unui Verlaine, al cărui spirit s-a impregnat de lirica noastră populară, de limbajul naiv al poeţilor erotici din secolul trecut şi de forme orale, vechi şi argotice. Moartea e invocată în tonuri senzuale, frapante: *„sinul tău cel acru-toapsă / numai pentru mine-i, dul-, / Moarte, tu, cu lungă coapsă, / numai eu te îndestul, || sinul tău cel acru-toapsă f numai pentru mine du-, / Moarte, tu, cu naltă coapsă, / îmi ştii mînurile tu, / Moarte, tu, cu naltă coapsă, / îmi ştii mînunle tu".* Motivul biblic şi medieval al zădărniciei e reîmprospătat într-o lirică arzătoare şi profundă, care păstrează vocabulele şi sintaxa din ***Viaţa lumii*** a lui Miron Costin, adăugîndu-i nota de individualitate a modernului: *„ '.ard de durerea bietului meu trup, / faceţi-mi trupul, viermilor, ţarină, | trei mii de ani de-acum de el mă rup, / fără-de-sufletu-mi o să rămînă, / l-or învîrti vîrtelnite de foc, / muncit si chinuit mereu nestareţ, | pînă l-or strînge iară la un loc / sufletul meu pios nepizmătareţ, / eu către tine trup al mei mă-ntorc / In Kali-Iuga, în Eonii care-ţi f vîntură vîrtelnite şi-ţi storc / miezul dezastrului mereu nestare...".* Risipirea trupului şi negura sufletului produc din acest foarte pur bocet, în care bucuria eliberării şi jalea piericiunii se amestecă inextricabil: ,, *Ide acum mai uşor | decît ceaţa-s călător, || de acuma mai lin / de acuma nu mai vin: || negură, negură | cu sîngele pe gură || Precistă, Vergură / sufletul mi-i negură! /l/l negură, negură / cu sîngele pe gură || Precistă, Vergură /sufletul mi-i negură!",*

Cea mai complexă doină din volum (subintituiată ***Variantă)*** cuprinde, în acelaşi stil inimitabil, cincizeci şi una de poeme (alcătuind o „tramă" lirică neîntreruptă) consacrate raportului dintre suflet şi trup. De aspect iniţiatic şi esoteric, doina aceasta rezumă mitologia lirică a lui Cezar Ivănescu. E vorba de intrarea sufletului în cel de al şaptelea său trup (cifra 7 se repetă), aşadar de o suită de metamorfoze, care le amintesc pe cele plotiniene (nu ştiu dacă intenţionat), dar nu însoţite de sentimentul eliberării, ci de acela al suferinţei şi luptei: *„ '.pregătindu-se să intre / într-al şaptelea lui trup, / stngerînd din ochi şi vintre, / urlînd ţapăn ca un lup / şi-alegîndu-se doar dintre / moi suspinuri ce se rup, || sufletul meu...".* Etapele se deschid cu acceptarea metamorfozei, continuă cu respingerea ei, în imprecaţii şi blesteme, cu plîngerile păcătosului care se înfăţişează la tronul de sus, şi se încheie, cum au început, cu o anumită resemnare, întîlnim numeroase motive folclorice, prelucrate savant: *J astăzi mi se-ntoarce toată /jalea cum e negura, | mi-am pus Ia gură lăcată, | mi-am împodobit gura, | mi-am pus la gură lăcată, / mi-am împodobit gura! || lăzi zic gurii, Doamnă gură, / ia şi mîncă, ia şi bea, / dar aleanul ei nu-ndură / cit cenuşă şi otra- | dar aleanul ei nu-ndură / cit cenuşă şi otra-l".*

De o mare suavitate sînt poemele despre trup, plîns cu lacrimi amare, bocit popular: *„ drag mi-a fost de tine tare / trup al meu de tot sărac, / de la creştet în picioare / la plînsoare te îmbrac, / de la creştet la picioare / In plînsoare te îmbrac"* sau *„jale mi-i de tine, jale, / trup al meu că ţi-a fost scris, / să vise: dormind în tine / să te părăsesc in vis, / să visez dormind în tine, / să te părăsesc în vis!*" Unele accente ne trimit din nou la folclor, la ritmul colindelor: *„ '.sărăcuţa mea de lume / eu nimica nu-ţi mai cer, / poate eşti aşa anume l ca să pot uşor să pier, / poate eşti aşa anume | ca să pot uşor să pier, / poate eşti aşa anume / ca să pot uşor să pier! // llntr-o noapte am murire, / într-o noapte am murit, /fără teamă de orbire /pre Domnul l-am întîlnit... "* Poetul se căina ca un păcătos, însă părerea de rău după cele lumeşti întrece în intensitate dorinţa de salvare a sufletului. Iubeţul regăseşte jelaniile prefăcute ale lui Conachi şi ale lui Anton Pann. Nu pierde ocazia de a-şi nota în catastih galanteriile erotice: ,, *'.în oraşul ăsta şapte / mă iubesc şapte muieri, / nu mă uit / de-i zi ori noapte, / le dau tot ce ele-mi cer, / nu mă uit de-i zi ori noapte, / le dau tot ce ele-mi ceri"* Nici de a se vaită că nu e iubit de cele care-i vor nesăţioase inima: *„ '.toate şapte vor de toate, / vor şi toată inima, / fără saţ sînt toate şapte, / milă de la nici una! // singur mă am doar pe mine / doar pe mine şi Doina, / dar de mine nu se ţine / cu iubire nici umbra, / dar de mine nu se ţine / cu iubire nici umbra!"* Tema artei salvatoare e pomenită în cîteva rînduri, o dată în această manieră de doină populară de jale: *„ '.Doina o îngîn şi-o uhu /şi din nou mi-o amintesc / cîndmă apucă urîtu / că pe-aici mă prăpădesc, / cînd mă apucă urîtu / că pe aici mă prăpădesc! "*

Ceea ce este remarcabil în versurile lui Cezar Ivănescu este inventivitatea lirică obţinută prin repetarea unui număr mic de elemente. Monocordă, poezia lui îşi trage savoarea din jocul registrelor limbii, din muzicalitatea lăuntrică, la fel cum obsesiile (carnea, sîngele, negura, otrava), puţine la număr, transmit o trăire intensă, nemodificată de conjuncturi. Prelucrările şi clişeele (culte sau folclorice) se resorb în aceste litanii egotiste, lăsînd să se ghicească dedesubt linia fermă a personalităţii lirice.

(România literară, nr. 51, 1983)

„Alte fragmente din Muzeon"

Eteroclite, sub raportul motivelor şi al formulelor, unitare, prin manierism fundamental, ***Alte fragmente din*** *Muzeon-ul* lui Cezar Ivănescu *(Cartea Românească,* 1992) ne revelă acelaşi poet

extraordinar de înzestrat pe care-l ştim din aproape toate cărţile anterioare, capabil uneori a da marelui său talent cea mai proastă întrebuinţare.

Să luăm, spre exemplificare, poeziile din *Jeu d'anwur,* primul din cele şase cicluri ale volumului, al cărui titlu ne trimite la trubaduri. Cezar Ivănescu a mai publicat *aubades* şi altfel de texte de factura aceasta. Deosebirea, acum, este de ordinul aşa zicînd al purităţii facturii. De la erotica în spirit curat trubaduresc (lumească şi platonică deopotrivă) din cărţile anterioare, poetul s-a deplasat în ultima vreme spre un tip de compoziţii în care acestui strat de bază al inspiraţiei i se adaugă altele, diferite, uneori greu de împăcat între ele.

Care sînt aceste componente noi? Mai întîi, o puternică sugestie indiană, prin M. Eliade, probabil, cu toată filosofia de rigoare (Nirvana, Dharma etc.). Motto-ul ciclului este scos din Ananda K. Coomaraswamy, de care mărturisesc a nu fi auzit, şi se referă la „căsătoria sfîntă", misterul cel mai mare din toate, care semnifică moartea şi totodată învierea, beatitudinea absolută a spiritului. Alt element este acela folcloric maramureşan. E vorba de cîntece religioase în care femeia iubită e „confundată" cu Sfîntă Fecioară, cu Mîndra Mărie, erosul cu *agape,* declaraţia de dragoste cu rugăciunea şi elegia separării cu boemul. Nu e străină, apoi, de aceste incantaţii ori litanii mistice cu un mare parfum pămîntesc atmosfera din *Cintarea Cînturilor,* cu solemnităţile ei uşor echivoce *(„Soţia mea. Fecioara mea, cu tine mă-mprejmuie / împarfumată cu santal, paciuli şi tămîie / odor di femina hrănind sufletul morţii mele")* şi cu lentele ei cadenţe. Un pas mai departe şi avem, prin Lorca şi Arghezi, cîntecul pur lumesc, aproape obscen *(„ cînd azi îţi preasfmţesc făptura / m febra cărnii fermecate, / Ui sînt cu inima ţi gura /centura ta de castitate...").* In sfirşit. iese la iveală cel mai curios dintre aceste straturi, acela al mahalalei morale, comică, burlescă, înrudit cu cel mai imediat anterior, dar mai puţin stilizat *(„ ne-a murit iubirea / din ce-o fi murit? / poate din aceea / că prea ne-am iubit, // prin hoteluri scumpe, / scumpe cit un bou, / n-o lăsam să moară / o-ncingeam din nou, // dădeam bani şi toate / cele de pe noi / să plătim o noapte / Raiului tot goi // dam bacşiş ţiganu-/lui cel îngălat, / plin numai de aur, / aur şi căcat"),* coborînd în cele din urmă în textele lui Cristian Vasile, atît de plăcute şi lui Cărtărescu, pe care le prelucrează în felul lui M.R. Paraschivescu din ţigăneştile lui *(„ mi-aminteai de Dora / după cum luceai, / scumpă bailadora / şi precum lipeai, // după tine ochiul, / care te privea // nestemîndu-şi pielea / aurie za // de aceea pielea / îţi era de zeu /baziliscă-n toate /părţile mereu, // ţineam mlna-n buzu-/nar şi pe cuţit, / neam de baroneasă / mult te-am mai iubit".*

Rezultatul este eterogenitatea la care m-am referit deja, dar şi un incontestabil aspect de kitsch stilistic, nemaiîntîlnit în poezia noastră contemporană de la ***Zoosophia*** şi celelalte ale lui Ion Gheorghe, un fel de liric cimitir vesel de la Săpînţa.

Mult mai unitare stilistic sînt ciclurile următoare, ***Doina*** şi ***Rosarium,*** în care descoperim cîteva poezii splendide. O capodoperă a liricii româneşti va trebui considerată ***Doina (Moartea peste tot),*** prea lungă spre a o putea cita în întregime, deşi ar merita-o cu prisosinţă. Tema este aceea arghezian din ***De-a v-aţi ascuns,*** dar în locul jocului cu care părinţii îşi deprind copiii, aici este jocul bărbatului cu moartea-curvă, versiune „degradată" a motivului eros-thanatos. Ritmul alert este acela al groteştilor dansuri macabre medievale (Moartea dansînd pictată de Daniel Rops), cu leit-motive şi repetiţii, muzicalizînd sentimentul de încîntare şi de teroare care domină doina: „.' *hai, mă fugare, curvană / că sînt tot un p/îns şi-o rană, / hai, mă fugare, curvană, / Moartea peste tot, Moartea peste tot! || hai, mă fugare, curviţă, / să-mi pupi dulcea mea guriţă, | hai, mă fugare, curviţă •/ Moartea peste tot / Moartea peste tot! || este o cărare-anume / unde-i capătul de lume, / este o cărare-anume / Moartea peste tot / Moartea peste toţi / hai, acolo mîndruleană / Moartea morţii curvuleană, | hai, acolo mîndruleană / Moartea peste tot /Moartea peste tot'".*

Religioase sînt poeziile din ***Rosarium,*** rugăciuni, colinde, psalmi, cîntece de slavă, pline de toate figurile encomionului pe care le găsim la Ivireanu şi la autorii bisericeşti. Evlavia se traduce stilistic prin ciocniri de consoane, muzică de pahare de cristal lovite ori prin interogaţii eminesciene (eminesciene ritmuri sînt şi aiurea la Cezar Ivănescu, poet care se consideră profetul lui Eminescu, dedicîndu-i ***Fragmentele):*** *„' si îngeri cad şi cad din cer heruvii / orbiţi de trupul tău cel harizmat / au, îngeri, oare ea Regină nu vi-i, /voi, heruvimi, de ce-aţi îngenuncheat? / au, îngeri, oare ea Regină nu vi-i, / voi, heruvimi, de ce-aţi îngenunchat?".* în paranoia lui lirică, poetul se identifică la un moment dat cu Isus (ca şi Arghezi în ***Duhovnicească)*** şi închină mamei, Măriei, unul din cele mai frumoase imne de slavă din cîte am citit (în ***Către discipoli*** vom avea de-a dreptul texte pedagogice ale poetului-profet către emulii săi), straniu amestec de carnalitate şi de spirit, de senzualitate şi de asceză, compus parcă într-un canon gregorian *sui-generis.* Voi încheia cu el articolul meu: „.' *eu de niciundelea venit, | în trupul tău tu m-ai primit, / Ave Măria, Ave Măria, | cu trupul tău m-ai încălzit, cu trupul tău tu m-ai hrănit, | Ave Măria! / în trupul tău m-am primenit / şi ţi-am rupt trupul şi-am ieşit, / Ave Măria, Ave Măria, / de dragul meu te-ai pribegit, / la toată lumea*

le-ai robit, /Ave Măria! / / Ic'me-i Acel aşa sfinţit, / să-f i măsure cit ai iubit? / Ave Măria, Ave Măria, / îndur ătoareo, mi-ai privit, / pe cruce trupul meu sfîrşit, / Ave Măria! /| .' linţoliu moale-ai pregătit / şi-n trupul tău iar m-ai primit, / Ave Măria, Ave Măria, / doar suferinţă-ai suferit, / doar cu iubire ai iubit, / Ave Măria! / / ! eu de niciunde/ea venit, | un venetic ce-i pămîntit / nu îţi las ţiia, nu îţi las ţiia / decît calvarul nesfirşit, / Hristos prin sine-adeverit /Ave Măria!".

(România literară, nr. 16, 1993)